

Čís. 11149.

Závazek k náhradě škody podle § 364 a) obč. zák. stihá jen toho podnikatele, jenž způsobil škodu svým dolováním.

Podmínkou ručení podle § 1409 obč. zák. jest, by dluh patřil ke jmění nebo k podniku, nezáleží však na tom, na jakém právním důvodu (titulu) dluh spočívá.

Závazek k náhradě škody, jež vznikla dolováním horního podniku nebo dolováním v horním tělese, jest dluhem po rozumu § 1409 obč. zák., třebaže výše škody z dolování nebyla ještě v době převzetí podniku nebo jmění číselně určitá, stačí, že nárok na náhradu v době převzetí podniku nebo jmění byl důvodem po právu proti dřívějšímu vlastníku podniku nebo jmění.

(Rozh. ze dne 4. listopadu 1931, Rv I 1108/30.)

Žalující okres v Čechách domáhal se na majitelích dolu náhrady škody, ježto byla okresní silnice poškozena poddolováním, po případě uvedení silnice do předešlého stavu. Oba nižší soudy žalobu zamítly.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by o ní dále jednal a ji znovu rozhodl.

Důvody:

Žalobce tvrdí, že okresní silnice z T. do S. jest poškozena od remisy až k hostinci A. tak, že jest třeba tuto část silnice přeložiti, a že za poškození to ručí žalovaní jako vlastníci horního tělesa, jež poškozená část silnice protíná. Tato poškozená část silnice skládá se ze tří úseků, z úseku mezi písmenou »A« a »b«, dále z úseku mezi písmenami »b« a »mm« a z úseku mezi písmenami »mm« a »C«. Především jest vytknouti, že, pokud jde o opuštěná dolová pole, nelze zažalované nároky opíratí o ustanovení § 364 a) obč. zák., ježto podle tohoto zákonného ustanovení stihá povinnost náhrady škody jen toho podnikatele, jenž svým dolováním způsobil škodu (srov. rozh. čís. 8455 sb. n. s.), kdežto žalovaní, jak zjištěno, v opuštěných dolových polích pod silnicí a vedle silnice nedolovali a tratě, jež přivodily svým propadáváním poškození silnice, nebyly jimi raženy. Pokud se žaloba opírá o zavinení žalovaných podle §§ 1295 a násl. obč. zák., tu, pokud jde o úsek mezi písmenami »mm« a »C«, nemůže se žalobce domáhati na žalovaných zažalovaného nároku na náhradu škody, ježto jest zjištěno, že úsek ten leží výhradně v území dolu K., který nikdy nepatřil a nepatří žalovaným, a v němž žalovaní nikdy nedolovali, takže je ani povinnost uložená § 170 hor. zák. majiteli hor nestihla a stihati nemohla, a není proto na straně žalovaných, pokud jde o tento úsek, zavinení. Ustanovení § 1302 obč. zák. se dovolávati nelze, ano jest zjištěno, že lze přesně stanovití podíl připadající na škodu z poddolování v tomto

úseku. Pokud jde o úsek »b« až »mm«, jest zjištěno, že se pod ním již nedoluje a již nedolovalo v době, kdy žalovaní dolových polí nabyli, dále, že se první propadlina objevila dne 4. února 1920 a že tehdy a od té doby až do dnes nelze do tratí pod tímto úsekem pro nebezpečí života ani sjetí ani vkročit. Z toho správně usoudily nižší soudy, že nelze ani, pokud jde o tento úsek, mluvit o zavinění žalovaných po rozumu § 170 hor. zák.

Než žalobce opírá zažalovaný nárok pokud jde o uvedené dva úseky i o předpis § 1409 obč. zák., s kterýmžto právním důvodem se odvolací soud vůbec nezabýval, a dovolává se v této příčině také ustanovení kupní smlouvy, podle níž žalovaní nabyli od svého předchůdce dolová pole a výslovně se zavázali ve smlouvě, že ručí svému předchůdci za to, že na něho nikdo nedokročí žalobou nebo jinak z důvodu náhrady škody z minulého nebo budoucího dolování. Než tohoto smluvního ustanovení nemůže se žalobce ve svůj prospěch dovolávat, neboť nejde o smlouvu ve prospěch třetí osoby podle § 881 obč. zák., nýbrž šlo by jen o tak zv. převzetí plnění podle § 1404 obč. zák., z něhož žalobci právo nevzešlo. Pokud se žalobní prosba opírá o ustanovení § 1409 obč. zák., jest podle tohoto předpisu přejímatel jmění nebo podniku práv za dluhy k tomu jmění neb podniku patřící. Podmínkou jest jen, by dluh ke jmění nebo k podniku patřil, ale nezáleží na tom, na jakém právním důvodu (titulu) dluh spočívá (§ 859 obč. zák.), neboť předpis dán jest v zájmu a na ochranu věřitelů, mezi nimiž zákon nerozeznává, se všemi stejně nakládaje. Pro věřitele, jichž pohledávky na dlužníkově straně se jeví jako dluhy patřící k jeho podniku nebo jmění, poskytuje § 1409 ochranu již profylaktickou, tudíž přímou a mnohem výhodnější, než odpůrčí řád, jenž chrání ostatní věřitele, t. j. ty, jichž pohledávky jako dluhy k podniku dlužníkovu nepatří. V souzeném případě jest vycházeti z právního názoru, že škodu, jež vznikla z dolování horním podnikem nebo z dolování v horním tělese (v dolové míře, v dolovém poli), tedy v objektu majícím povahu »jmění«, jest pokládati za dluh po rozumu § 1409 obč. zák., třebaže výše škody z dolování v době převzetí podniku nebo jmění nebyla ještě číselně určitá; stačí, že nárok na náhradu v době převzetí podniku nebo jmění byl důvodem po právu proti dřívějšímu vlastníku podniku nebo jmění, v souzeném případě, že v době převzetí dolových polí žalovanými byla již nutnost přeložení úseku »b« až »mm«. Že o vzešlé škodě jest v souzeném případě mluvit již tehdy, když nutnost přeložení silnice nastala, o tom bude níže pojednáno. Vychází-li se z vylíčeného právního hlediska, nelze ovšem nárok na náhradu škody, pokud jde o úsek »mm« až »C«, opírat o ustanovení § 1409 obč. zák., ani žalovaní nepřevzali opuštěná dolová pole, ležící pod tímto úsekem. Jinak však by tomu mohlo býti, pokud jde o úsek »b« až »mm«, ani žalovaní dolových polí pod tímto úsekem nabyli koupí. Než otázku, zda tu jsou předpoklady § 1409 obč. zák., pokud jde o úsek »b« až »mm«, nižší soudy neprobraly, zejména přesně nezjistily, kdy žalovaní opuštěná dolová pole převzali, a nezjistily, zda v době jich převzetí žalovaní věděli nebo věděti musili o uplatňovaném

nároku na náhradu škody; nelze proto dovolacímu soudu bez doplnění řízení a bez potřebných zjištění s hlediska § 1409 obč. zák., pokud jde o úsek »b« až »mm« věc rozhodnouti, k čemuž se dodává, že se při tom bude zabývat i námitkou promlčení, kdyby se zjistilo, že předpoklady § 1409 obč. zák. jsou splněny. Zůstalo proto řízení v naznačeném směru kusým, a to již v první stolici.

Čís. 11150.

Jest tu právní zájem na bezodkladném určení (§ 228 c. ř. s.), domáháno-li se určovací žalobou zjištění právního poměru s právními účinky, tvořícími široký podklad i pro budoucí a další nové nároky žalobcovy.

Propuštění vedoucího úředníka kanceláře Svazu československých spořitelen není věcí, dotýkající se celého Svazu československých spořitelen, příkázanou k rozhodnutí ústřednímu výboru Svazu.

Svěřen-li výběr úředních sil a jejich jmenování ředitelství Svazu, přísluší mu i výpověď úředníka kanceláře Svazu, aniž se vyžaduje schválení ústředního výboru Svazu.

(Rozh. ze dne 4. listopadu 1931, Rv I 1441/31.)

Žalobce byl řídícím úředníkem Svazu československých spořitelen. Podle usnesení ředitelství Svazu ze dne 3. srpna 1928 byl žalobcův služební poměr projitím výpovědní doby prohlášen za ukončený ke dni 15. srpna 1928. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na Svazu, by bylo určeno, že výpověď ze služby daná ředitelstvím žalovaného Svazu československých spořitelen k rozvázání žalobcova služebního poměru k ní jako jejího ředitele, ku dni 15. srpna 1928 není po právu, že jest neplatná a bezúčinná a že služební poměr žalobce jako ředitele žalovaného Svazu československých spořitelen ke dni 15. srpna 1928 rozvázán není, že tedy jeho služební poměr jako aktivního ředitele Svazu československých spořitelen dále trvá. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby. **Důvody:** Žaloba, o niž tu jde, jest žalobou určovací podle § 228 c. ř. s. Soud sdílí právní názor žaloby, že žalobce má právní zájem na tom, by právní poměr, o nějž jde, byl co nejdříve na jisto postaven soudním rozhodnutím. Žalobce má právní zájem na tomto určení, od něhož závisí, zda má nárok na plat, či na výslužné a za jakou dobu. Proto právem žalobce podává žalobu určovací, neboť se podle svého přednesu a podle žalobního žádání domáhá toho, by jeho služební poměr jako aktivního ředitele žalovaného Svazu dále trval. Ostatně záleží na tomto určení, na rozhodnutí o žalobě, jaké vlastně další nároky bude moci žalobce po případě proti žalovanému Svazu uplatňovati. Soud se dále zabýval námitkou žalobcovou proti výpovědi, že nikoliv ředitelství Svazu, nýbrž jen a výhradně ústřední výbor Svazu byl oprávněn dáti mu výpověď. V tom směru ustanovuje § 17 stanov Svazu československých spořitelen v doslovu připojeném